

**PRIMA ÎNCERCARE DE TRANSFORMARE
ÎN PAȘALÂC A ȚĂRII ROMÂNEȘTI:
EPISODUL MEHMED BEY (1522)**

Claudiu NEAGOE

În primele două decenii ale secolului al XVI-lea, Creștinătatea n-a mai resimțit atât de puternic pericolul otoman. Confruntat cu serioase probleme în Orient¹, sultanul Selim I (1512-1520) abandonase, pentru moment, planurile de expansiune în Europa. Profitând de această situație, papa Leon X a proclamat în 1518 o nouă cruciadă împotriva turcilor², la care urmau să participe Franța, Imperiul Romano-German, Ungaria, Polonia, precum și Țările Române³. Doar moartea împăratului Maximilian I, în 1519, a zădărnicit acest proiect. Noul împărat, Carol Quintul, care, aparent, îmbrățișase idealul himeric al restaurării „Imperiului universal”, urmărea de fapt să instaureze hegemonia Casei de Habsburg în Europa⁴. Astfel, vechile rațiuni politice și spiritul de cruciadă începeau să decadă, lăsând tot mai mult loc unui nou principiu specific epocii, cel al echilibrului european⁵.

Noul sultan, Süleyman I (1520-1566), profitând de rivalitățile dintre Franța și Imperiul habsburgic⁶, a reactivat politica otomană de expansiune către Europa centrală⁷. Politica de cucerire promovată de către suveranul otoman a vizat două puncte strategice importante: Belgradul, considerat poarta spre Centrul Europei, și Rhodos-ul, cheia spre Mediterana răsăriteană⁸.

---

¹ Vezi Halil İnalcık, *Imperiul Otoman. Epoca clasică, 1300-1600*, București, 1996, p. 78-79.

² Florentina Căzan, *Cruciadele, momente de confluență între două civilizații și culturi*, București, 1990, p. 206.

³ Eadem, *Politica echilibrului european în prima jumătate a secolului XVI*, în: „Studii și articole de istorie”, XXI, 1973, p. 8.

⁴ Eadem, *Gândirea politică a lui Carol Quintul*, în: „Analele Universității din București”, Seria Istorie, XXII/1, 1973, p. 7 sqq.

⁵ Serge Berstein, Pierre Milza, *Istoria Europei*, vol. 3, *State și identități europene (secolul XIV-1815)*, București, 1998, p. 163.

⁶ Fl. Căzan, *op.cit.*, p. 207.

⁷ Vezi André Clot, *Soliman Magnificul*, București, 1997, p. 47-48.

⁸ H. İnalcık, *op. cit.*, p. 81.

Cucerirea Belgradului (29 august 1521) avea să anunțe o modificare a raporturilor de forțe în Europa Centrală și Răsăriteană⁹. Ungaria înceta, din acel moment, să mai reprezinte pentru otomani¹⁰ un oponent politic și militar redutabil, capabil să împiedice concretizarea proiectelor expansioniste ale sultanului, fapt demonstrat, de altfel, în chiar bătălia de la Móhacs (28 august 1526)¹¹, care avea să pecetluiască soarta regatului maghiar.

Momentul Belgrad (1521) a jucat un rol deosebit de important în istoria Țării Românești, deoarece el a creat premisele transformării statului autonom în pašalâc, ca o consecință directă a așa-numitului episod Mehmed Bey (1522), pe care vom încerca să-l analizăm în cele ce urmează. Originea acestui personaj, protagonist al evenimentelor din anul 1522, a rămas până astăzi destul de controversată. Mai mult decât atât, unele studii apărute relativ recent par să nu mai dea importanța cuvenită acestui aspect, încă nelămurit pe deplin¹².

Cele mai multe lucrări îl prezintă pe Mehmed Bey ca fiind un Basarab turcit¹³, fiul lui Mikhâloghlu Ali Bey¹⁴ și nepotul lui Mehmed¹⁵, înrudit, totodată, prin mama sa, Mahitab¹⁶, și cu neamul Craioveștilor¹⁷. În

⁹ Norman Davies, *Europe: a history*, New York, 1998, p. 560.

¹⁰ Mustafa Ali Mehmed, *Istoria turcilor*, București, 1976, p. 184.

¹¹ H. İnalcik, *op. cit.*, p. 82.

¹² Valentin I. Mocanu, *Despre un pretendent turc la tronul Țării Românești: Mehmed beg, pașă de Nicopole*, în „Analele Cercului de Istorie «Gheorghe I. Brătianu» din Câmpulung Muscel”, III-V, 2000-2002, p. 28-30.

¹³ Cf. Michael Bocignoli, *Descrierea Țării Românești, 1524*, în: „Călători străini despre Țările Române”, vol. I, îngrijit de Maria Holban, București, 1968, p. 178.

¹⁴ Cf. Sa'adeddin Mehmed Hodja Efendi, *Tadj-üt-Tevarih (Coroana istoriilor)*, în: „Cronici turcești privind Țările Române”, vol. I, îngrijit de Mihail Guboglu și M. A. Mehmet, București, 1966, p. 324; M. A. Mehmed, *Două documente turcești despre Neagoe Basarab*, în: „Studii. Revistă de istorie”, 21, nr. 5, 1968, p. 923; Virgil Cândea, *Letopisețul Țării Românești (1292-1664) în versiunea arabă a lui Macarie Zaim*, în „Studii. Revistă de istorie”, 23, nr. 4, 1970, p. 682.

¹⁵ Fiul turcit al lui Mihail I Basarab (1418-1420); cf. Nicolae Stoicescu, *Radu de la Afumați (1521-1529)*, București, 1983, p. 28; Constantin Rezachevici, *Cronologia critică a domnilor din Țara Românească și Moldova, a. 1324-1881*, vol. I, *Secolele XIV-XVI*, București, 2001, p. 145, planșa I: Basarabii (1); vezi și *Istoria românilor*, vol. IV, *De la universalitatea creștină către Europa „patriilor”*, coord.: Ștefan Ștefănescu, București, 2001, p. 410.

¹⁶ M. A. Mehmet, *Două documente turcești*; după alte opinii, Mehmed Bey ar fi fost fiul unei „domnițe de harem”, vezi Nicolae Iorga, *Acte și fragmente cu privire la istoria românilor*, vol. III, București, 1901, p. XLVII.

¹⁷ Șt. Ștefănescu, *Rolul boierilor Craiovești în subjugarea Țării Românești de către turci*, în: „Studii și referate privind istoria României”, partea I-a, 1954, p. 705-706; potrivit cronicilor lui Macarie și Grigore Ureche, Mehmed Bey se trăgea din „neamul” lui Neagoe Basarab, (*Cronicile slavo-române din secolele XV-XVI, publicate de Ioan Bogdan*, ediție revăzută de P. P. Panaitescu, București, 1959, p. 93; Grigore Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei de când s-au descălecat țara și de cursul anilor și de viața domnilor carea scrie de la Dragoș vodă până la Aron vodă, 1359-1595*, în: „Letopisețul Țării Moldovei. Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce”, ediție îngrijită de Tatiana Celac, Chișinău, 1990, p. 71), fapt confirmat, se pare, încă din 1512, de însuși demnitarul otoman (M. A. Mehmet, *Două documente turcești*, p. 927); vezi și Manole Neagoe, *Neagoe Basarab*, București, 1971, p. 55.

virtutea acestei descendențe, Mikhâloghlu Mehmed Bey de Nicopole¹⁸, profitând de criza politică internă și de contextul politic extern favorabil, a hotărât să pună stăpânire pe tronul Țării Românești.

Moartea lui Neagoe Basarab, survenită la 15 septembrie 1521, așa cum reiese din inscripția de pe piatra de mormânt de la Curtea de Argeș¹⁹, a redeschis lupta pentru tronul Țării Românești: de-o parte se afla puternica familie a Craioveștilor, în frunte cu marele ban Preda, care susținea domnia „legitimă” a nepotului său, Theodosie²⁰, iar de cealaltă parte gruparea sau „partida” boierilor munteni de prin părțile Buzăului, care susținea candidatura la fel de „legitimă” a pretendentului Vlad (Dragomir Călugăru)²¹, presupus fiu natural al lui Vlad cel Tânăr²².

Pretendentul a obținut victoria în lupta de la Târgoviște, de la sfârșitul lunii septembrie²³, confruntare în cursul căreia marele ban Preda a fost ucis²⁴. În scurtă vreme, Mehmed Bey și-a făcut apariția în țară, pentru a răzbuna moartea defunctului ban și a-l reînscăuna pe Theodosie. Între 14 și 25 octombrie 1521, Mehmed l-a înfrânt și l-a capturat pe Vlad (Dragomir Călugăru), ducându-l, apoi, împreună cu boierii săi credincioși, la Nicopole²⁵. Aici, pretendentul Vlad a fost decapitat de către comisul

---

¹⁸ Mehmed a fost *sancakbeyi* (a se vedea Mihai Maxim, *Țările Române și Înalta Poartă. Cadrul juridic al relațiilor româno-otomane în Evul mediu*, București, 1993, p. 134; Viorel Panaite, *Pace, război și comerț în Islam. Țările Române și dreptul otoman al popoarelor (secolele XV-XVII)*, București, 1997, p. 377; Bogdan Murgescu, *Istorie românească – istorie universală (600-1800)*, ediția a II-a, București, 1999, p. 145) și nicidecum *pașă* (cf. M. Neagoe, *op. cit.*, p. 46; Nicolae Ciachir, *Soliman Magnificul. Sultanul și epoca sa*, București, 1972, p. 95; N. Stoicescu, *op. cit.*, p. 24; Radu Ștefan Ciobanu [Vergatti], *Neagoe Basarab*, București, 1986, p. 66; V. I. Mocanu, *op. cit.*, p. 28; Claudiu Neagoe, *Aventurieri străini la curtea Țării Românești în veacul al XVI-lea*, în: „Analele Cercului de Istorie «Gheorghe I. Brătianu» din Câmpulung Muscel”, III-V, 2000-2002, p. 35; Ștefan Andreescu, *Semnificația politică a portretelor din naosul bisericii de la Stănești (Vâlcea)*, în: Idem, *Perspective medievale*, București, 2002, p. 80).

¹⁹ Constantin Bălan, *Inscripții medievale și din epoca modernă a României. Județul istoric Argeș (sec. XIV-1848)*, București, 1994, nr. 240, p. 222.

²⁰ *Letopisețul Țării Românești în secolul al XVI-lea*, în: „Literatura română veche, (1402-1647)”, vol. I, ediție îngrijită de Gheorghe Mihăilă și Dan Zamfirescu, București, 1969, p. 227; V. Căndea, *op. cit.*, p. 683; s-a vorbit chiar de o „domnie” a lui Preda banul (*Istoria Țării Românești, 1290-1690. Letopisețul Cantacuzinesc*, ediție critică întocmită de Constant Grecescu și Dan Simonescu, București, 1960, p. 42; Radu Popescu, *Istoriile domnilor Țării Românești*, București, 1963, p. 37) sau de o „epitropie” (Johann Filstich, *Încercare de istorie românească*, București, 1979, p. 108-109).

²¹ Potrivit relatărilor ambasadiorilor venețieni la Buda, la acea vreme urmașul lui Neagoe Basarab avea 16 ani, apud C. Rezachevici, *op. cit.*, vol. I, p. 147.

²² *Letopisețul Țării Românești în secolul al XVI-lea, passim*; V. Căndea, *op. cit.*, p. 683.

²³ C. Rezachevici, *op. cit.*, vol. I, p. 151.

²⁴ *Letopisețul Țării Românești în secolul al XVI-lea*, p. 227; V. Căndea, *op. cit.*, p. 683.

²⁵ C. Rezachevici, *op. cit.*, vol. I, p. 152.

Bădica²⁶, iar Mehmed Bey devenea, astfel, pentru a doua oară, arbitru discreționar al luptelor pentru tronul Țării Românești²⁷.

Domnia Țării Românești a fost redată lui Theodosie, căruia, potrivit spuselor raguzanului Michael Bocignoli²⁸, sultanul i-a pus „epitropi”, adică guvernatori, „care să cârmuiască țara până ce ar ajunge copilul vârstnic [= la vârsta majoratului]”²⁹. Era primul pas în încercarea de transformare a Țării Românești în provincie otomană, cu atât mai mult cu cât sultanul se gândea „că pe aci e trecerea cea mai ușoară contra ungarilor, cu care începuse să poarte război”³⁰.

Evenimentele au luat însă o altă turnură: după ce Theodosie a murit³¹, în condiții extrem de suspecte, probabil în drum spre Constantinopol³², Mehmed Bey a cerut de la sultan investirea în domnia Țării Românești, „zicând că-l pohtește țara să fie el domn”³³. Se pare că Süleyman I a dat crezare spuselor sale și i-a acordat domnia³⁴. Un boier care se afla la Poartă în acea vreme, Stoica logofătul³⁵, aflând de potențialul pericol, dădu grabnic de veste boierilor din țară, informându-i că sultanul a investit pe tronul muntean „domn turc”³⁶.

Aflând de acest abuz și uitând vechile rivalități, boierii au ridicat din rândul lor un nou domn, pe Radu de la Afumați, ginerele lui Neagoe

²⁶ Letopiseșul Țării Românești în secolul al XVI-lea, p. 227; V. Căndea, *op. cit.*, p. 683; acest comis Bădica era fiu natural al lui Radu cel Mare, văr primar cu Preda banul și cu Neagoe Basarab, vezi N. Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova, sec. XIV-XVII*, București, 1971, p. 32.

²⁷ Prima sa implicare politico-militară în sprijinul unui candidat la tronul muntean s-a produs încă din vremea lui Mihnea cel Rău, vezi *Istoria românilor*, vol. IV, p. 413.

²⁸ O altă „scrisoare” contemporană redactată de către Michael Bocignoli, bineînțeles diferită de cea publicată în *Călători străini*, vol. I, p. 175-180, – după știința noastră, această scriere a raguzanului, intitulată *Epistola de Valachis et Expeditione Valachica Polonorum Die 29 Julii 1524*, nu este cunoscută istoriografiei românești – a fost semnalată de Sebastiano Ciampi, *Bibliografia critica delle antiche reciproche corrispondenze politiche, ecclesiastiche, scientifiche, letterarie, artistiche dell'Italia colla Russia, colla Polonia ed altre parti settentrionali, il tutto raccolto ed illustrato con brevi cenni biografici degli autori meno conosciuti*, vol. I, Florența, 1834, p. 25 (informația ne-a fost oferită cu amabilitate de către colegul Cristian Luca, căruia îi mulțumim și pe această cale).

²⁹ *Călători străini*, vol. I, p. 178.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ M. Neagoe, *op. cit.*, p. 231.

³² Dan Pleșia, *Neagoe Basarab - originea, familia și o scurtă privire asupra politicii Țării Românești la începutul veacului al XVI-lea* (II), în: „Studia Valachica”, II, 1970, p. 133; C. Rezachevici, *op. cit.*, vol. I, p. 149.

³³ *Letopiseșul Țării Românești în secolul al XVI-lea*, p. 227; vezi și V. Căndea, *op. cit.*, p. 683.

³⁴ *Ibidem*.

³⁵ Nu apare în lista dregătorilor munteni, vezi Damaschin Mioc, C. Bălan, Haralambie Chirca, N. Stoicescu, Șt. Ștefănescu, *Lista dregătorilor din Sfatul domnesc al Țării Românești în secolele XV-XVII*, în: „Studii și materiale de istorie medie”, IV, 1960, p. 569.

³⁶ *Istoria Țării Românești*, p. 43; D. Pleșia, *op. cit.*, p. 133.

Basarab³⁷. Despre alegerea acestuia și reacția hotărâtă a muntenilor împotriva lui Mehmed Bey avea să relateze câțiva ani mai târziu, în 1523, în fața Seimului polon, solul domnului moldovean Ștefăniță Vodă, Luca Cârjă³⁸. După alegerea lui Radu de la Afumați ca domn, boierii au trimis o solie la Poartă, arătând că „*nu este potrivit cu datina cea veche ca să fie dată țara turcilor*” și că ei „*nu vor îngădui vreodată acest lucru*”³⁹. Se pare că reacția sultanului a fost violentă: el ar fi poruncit sugrumarea solilor, act punitiv socotit de către creștini „*împotriva legii și a dreptului popoarelor*”⁴⁰. Mai mult, Süleyman I ar fi trimis de îndată dispoziții *sancakbey*-lor de Nicopole, Vidin și Silistra „*să-și adune oaste de pradă și să pustiască Țara Românească*”⁴¹.

Așadar, reacția otomană nu s-a lăsat așteptată și în prima parte a lunii februarie 1522 Mehmed Bey și-a făcut apariția în Țara Românească, după unele surse cu „*poruncă domnească*”⁴², iar după altele cu „*steag de la Poartă*”⁴³. Au avut loc două confruntări ale localnicilor, partizani ai lui Radu de la Afumați, cu invadatorii: prima încheiată nedecis, iar cea de-a doua, desfășurată la Glubavi, încheiată cu înfrângerea și alungarea lui Mehmed Bey⁴⁴. La începutul lunii martie, acesta din urmă a revenit însă, înfruntând oastea munteană în luptele de la Ștefeni, pe Neajlov, de la Clejani și de la București, unde a fost din nou înfrânt⁴⁵.

Apoi, într-o nouă confruntare⁴⁶, Mehmed Bey și-a luat revanșa, obținând victoria și obligându-l pe Radu vodă să se refugieze în Transilvania⁴⁷. Astfel, între 24 aprilie și 22 iunie 1522, Țara Românească s-a aflat sub stăpânirea efectivă a lui Mehmed Bey⁴⁸. După ce a pedepsit pe boierii din părțile Buzăului, pentru pricini mai vechi⁴⁹, arzându-le casele și pustiindu-le moșiile⁵⁰, Mehmed Bey s-a retras, fapt inexplicabil, la sud de Dunăre, nu înainte de a pune „*subași pen toate orașele și pen toate satele*”⁵¹.

După 22 iunie, Radu de la Afumați și-a făcut apariția în Muntenia cu sprijin militar din Transilvania, însoțit chiar de voievodul ardelean Ioan

³⁷ *Istoria Țării Românești*, p. 43; R. Popescu, *op. cit.*, p. 38.

³⁸ În *Literatura română veche*, vol. I, p. 240-241.

³⁹ *Călători străini*, vol. I, p. 178.

⁴⁰ *Ibidem* (evident, aici este vorba de o exagerare a lui Bocignoli).

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² *Istoria Țării Românești*, p. 44; V. Căndea, *op. cit.*, p. 683.

⁴³ R. Popescu, *op. cit.*, p. 38-39; *Letopisețul Țării Românești în secolul al XVI-lea*, p. 228.

⁴⁴ *Ibidem*.

⁴⁵ *Ibidem*.

⁴⁶ De fapt au avut loc mai multe confruntări: la Ciocănești, la București, la Târgoviște și pe râul Argeșel, vezi C. Bălan, *op. cit.*, nr. 241, p. 226.

⁴⁷ *Letopisețul Țării Românești în secolul al XVI-lea*, p. 228.

⁴⁸ C. Rezachevici, *op. cit.*, vol. I, p. 155.

⁴⁹ Vezi *Letopisețul Țării Românești în secolul al XVI-lea*, p. 227; V. Căndea, *op. cit.*, p. 683.

⁵⁰ *Ibidem*.

⁵¹ R. Popescu, *op. cit.*, p. 39.

Zápolya. Toți otomanii aflați atunci în țară au fost capturați, fiind uciși sau robiți⁵². Mehmed Bey a trecut din nou Dunărea și l-a înfruntat pe Radu Vodă, în prima parte a lunii iulie, la satul Plata și la Alimănești, pe Teleorman⁵³. Cea mai importantă bătălie, sau războiul „<cel mai iute, mai vartos> din toate războaiele”⁵⁴, s-a dat însă în zona satului Grumazi, în județul Teleorman (27 iulie 1522), unde Radu Vodă și-a învins adversarul otoman, rămânând stăpân necontestat al țării⁵⁵. Mehmed Bey s-a retras peste Dunăre, fiind urmărit de oștile domnului muntean, care au atacat Nicopolul și Șiștovul⁵⁶. La începutul lunii august, Mehmed Bey a revenit în fruntea unor noi oști otomane și a purtat lupte cu Radu Vodă la Poienari⁵⁷, Gherghița, București și Slatina⁵⁸. Într-una din aceste bătălii, probabil la Gherghița, au căzut uciși Neagoe spătarul⁵⁹ din Bârsești și Stanciu portarul⁶⁰. Înfrânt, Radu Vodă s-a refugiat iarăși peste munți în Transilvania, țara intrând, pentru a doua oară, sub stăpânirea lui Mehmed Bey (4 august-16 octombrie 1522)⁶¹. De această dată, însă, a fost vorba de o ocupație militară otomană fără implicații majore la nivel administrativ.

După eșecul acțiunilor lui Mehmed Bey din cursul anului 1522, sultanul a renunțat la planul sugerat, probabil, de acesta de a transforma Țara Românească în pašalâc. Temându-se că boierii ar putea fi determinați să opteze pentru o alianță antiotomană cu Ludovic II, regele Ungariei⁶², și că Radu de la Afumați ar continua să beneficieze de sprijinul lui Ioan Zápolya, voievodul Transilvaniei, sultanul Süleyman I „a început să trateze pacea cu românii, după vechile condiții oferite mai înainte: sultanul să numească domn pe unul dintre românii pe care i-ar avea la el <iar> românii să plătească tribut tot ca mai înainte”⁶³. Astfel, Vladislav III, noul domn,

⁵² Letopisețul Țării Românești în secolul al XVI-lea, p. 228; V. Căndea, *op. cit.*, p. 684.

⁵³ C. Rezachevici, *op. cit.*, vol. I, p. 157.

⁵⁴ C. Bălan, *op. cit.*, nr. 241, p. 226.

⁵⁵ C. Rezachevici, *op. cit.*, vol. I, p. 157.

⁵⁶ C. Bălan, *op. cit.*, nr. 241, p. 226; C. Rezachevici, *op. cit.*, vol. I, p. 157.

⁵⁷ După unele teorii, această luptă de la Poenari nu a fost o confruntare cu otomanii, ci mai degrabă o reprimare excesiv violentă a unei răscoale țărănești, a „horanilor” de la Poienari; a se vedea, în acest sens, Petru Demetru Popescu, *Basarabii*, București, 1989, p. 159-160.

⁵⁸ C. Bălan, *op. cit.*, nr. 241, p. 226.

⁵⁹ S-a considerat, în mod eronat, că a murit în bătălia de la Grumazi, cf. N. Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători*, p. 73; vezi însă analiza pertinentă a lui Șt. Andreescu, *Boierii lui Radu vodă de la Afumați (Observații asupra pomelnicului mănăstirii Argeșului)*, în Idem, *Perspective medievale*, p. 35.

⁶⁰ Se pare că a pierit în lupta de la Clejani, cf. N. Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători*, p. 90; socotit a fi „cel care a căzut o dată cu Neagoe spătarul din Bârsești”, cf. Șt. Andreescu, *Boierii lui Radu vodă de la Afumați*, p. 38.

⁶¹ C. Rezachevici, *op. cit.*, vol. I, p. 157-158.

⁶² Cronicile vorbesc de o „închinare” a lui Radu de la Afumați față de Ioan Zápolya; vezi *Istoria Țării Românești*, p. 45; R. Popescu, *op. cit.*, p. 40; V. Căndea, *op. cit.*, p. 684.

⁶³ *Călători străini*, vol. I, p. 179.

numit direct de către Poartă, cu toate că boierii Craiovești și susținătorii acestora optau pentru confirmarea „rebelului” Radu Vodă, a intrat în Țara Românească cu sprijinul lui Mehemed Bey, care probabil era privit acum de către sultan cu oarecare suspiciune datorită ambițiilor sale nemăsurate și a insucceselor care tensionaseră îndeajuns relațiile otomano-române. Se pare că acțiunile lui Mehemed Bey au ajuns să fie catalogate drept o politică personală, extrem de dăunătoare intereselor Porții⁶⁴.

Ultimele confruntări, de la București, din arealul satului Rucăr și de la Dridu (1523)⁶⁵, menționate pe piatra de mormânt a lui Radu de la Afumați, n-au fost decât niște lupte între pretendenții munteni contemporani ce-și disputau tronul Țării Românești⁶⁶.

Referitor la însemnătatea istorică a episodului Mehmed Bey, opiniile istoricilor sunt mai mult sau mai puțin nuanțate. Unii vorbesc de o subordonare efectivă⁶⁷ sau doar de o consolidare a dominației otomane⁶⁸ asupra Țării Românești, în vreme ce alții îl consideră o situație particulară⁶⁹, dacă nu chiar cu adevărat neobișnuită⁷⁰. Majoritatea însă au văzut în acest insolit episod o primă tentativă, chiar dacă nereușită, de transformare a Țării Românești în pašalâc⁷¹.

---

⁶⁴ N. Ciachir, *op. cit.*, p. 98.

⁶⁵ C. Bălan, *op. cit.*, nr. 241, p. 226.

⁶⁶ D. Pleșia, *op. cit.*, p. 137.

⁶⁷ Tahsin Gemil, *România și otomanii în secolele XIV-XVI*, București, 1991, p. 171.

⁶⁸ B. Murgescu, *op. cit.*, p. 141.

⁶⁹ N. Ciachir, *op. cit.*, p. 98; V. I. Mocanu, *op. cit.*, p. 29.

⁷⁰ Cl. Neagoe, *op. cit.*, p. 35.

⁷¹ T. Gemil, *op. cit.*, p. 173; M. Maxim, *op. cit.*, p. 48; V. Panaite, *op. cit.*, p. 377; B. Murgescu, *op. cit.*, p. 141; *Istoria românilor*, vol. IV, p. 532.

***THE FIRST ATTEMPT TO TURN WALLACHIA
INTO AN OTTOMAN PROVINCE:
THE MEHMED BEY EPISODE (1522)***

- Abstract -

The fall of Belgrade under Ottoman rule, in 1521, was more and more threatening the fate of Wallachia; the Ottoman Empire seemed to be on the point of engulfing Wallachia. The Mehmed Bey episode (1522) created the premises for an attempt to turn Wallachia into an Ottoman province.

Mehmed Bey, a historical figure whose origin is still disputed, continues nowadays to arouse our curiosity. Taking advantage of the internal political disputes that he had constantly encouraged, Mehmed Bey of Nicopole tried to take hold of Wallachia, first as a ruler Prince, with the acknowledgement of the Sublime Porte, and then as an Ottoman governor.

In Wallachia, all these actions led to the end of the fights between various nobility factions aiming to the ascension to the throne, and engendered a considerable reaction against the Ottomans, causing the immediate intervention of Süleyman Ist for ending the conflict and re-establishing the peace. Hence the old vassalage of Wallachia to the Ottoman Empire was re-established.

Some historians interpreted this episode as an attempt to effectively subordinate Wallachia, while others considered it as a particular, unusual situation. However, most of them considered this event as the first attempt to turn Wallachia into an Ottoman province.